

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta**Aika:** 28.9.2022, klo. 9.00 – 11.00**Paikka:** Tapahtumatalo Bank**Osallistujat:****Puheenjohtaja:**

(x) Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi, sosiaali- ja terveysministeriö

Varapuheenjohtaja:

(x) Osastopäällikkö Kari Hakari, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

(x) Osastopäällikkö Eveliina Pöyhönen, asiakkaat ja palvelut -osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

(x) Osastopäällikkö Taru Koivisto, yhteisöt ja toimintakyky-osasto, sosiaali- ja terveysministeriö

(x) Osastopäällikkö Taneli Puumalainen, turvallisuus ja terveysosasto, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsenenä)

(x) Johtaja Minna Saario ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

(x) Budjettineuvos Virpi Vuorinen, budjettiosasto, valtiovarainministeriö

(x) Yksikönjohtaja Pasi Ryytänen, pelastusosasto, sisäministeriö (varajäsenenä)

(x) Hyvinvointialuejohtaja Sally Leskinen, Etelä-Karjalan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Tero Järvinen, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Santeri Seppälä, Etelä-Savon hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Jukka Lindberg, Kainuun hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Olli Naukkarinen, Kanta-Hämeen hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Minna Korkiakoski-Västi, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

(-) Hyvinvointialuejohtaja Jan-Johannes Tollet, Keski-Suomen hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Harri Hagman, Kymenlaakson hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela, Lapin hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Marina Erhola, Pirkanmaan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Marina Kinnunen, Pohjanmaan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Ilkka Luoma, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

(x) Hyvinvointialuejohtaja Marko Korhonen, Pohjois-Savon hyvinvointialue

- (x) Hyvinvointialuejohtaja Petri Virolainen, Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- (x) Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Varhila, Satakunnan hyvinvointialue
- (x) Hyvinvointialuejohtaja Max Lönnqvist, Itä-Uusimaan hyvinvointialue
- (x) Väliaikainen hyvinvointialuejohtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen, Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
- (x) Hyvinvointialuejohtaja Sanna Svahn, Länsi-Uusimaan hyvinvointialue
- (x) Hyvinvointialuejohtaja Timo Aronkytö, Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
- (x) Hyvinvointialuejohtaja Tarmo Martikainen, Varsinais-Suomen hyvinvointialue
- (x) Sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja Juha Jolkkonen, Helsingin kaupunki
- (x) Toimitusjohtaja Matti Bergendahl, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Pääsihteeri:

- (x) erityisasiantuntija Antti Kuopila, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

Asiantuntijasihteeristö:

- (x) lääkintöneuvos Sirkku Pikkujämsä, asiakkaat ja palvelut – osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) sosiaalineuvos Virva Juurikkala, asiakkaat ja palvelut – osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) neuvotteleva virkamies Satu Karppanen, yhteisöt ja toimintakyky – osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) erityisasiantuntija Pia Suvivuo, yhteisöt ja toimintakyky - osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (-) erityisasiantuntija Timo Ukkola, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) ohjelmapäällikkö Harri Jokiranta, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) neuvotteleva virkamies Antti Väisänen, johdon tuki -yksikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) viestintäpäällikkö Annette Rinne, sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö

Tekninen sihteeri:

- (-) Projektisihteeri Maria Nousiainen, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö
- (x) Suunnittelija Elina Kettunen, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

Erikseen kutsuttuna:

- (x) johtaja Andreas Blanco Sequeiros, ohjausosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja Veli-Mikko Niemi toivotti osallistujat tervetulleiksi ja korosti avaussanoissaan neuvottelukunnan roolia ja merkitystä tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon vuorovaikutteisen ohjauksen kokonaisuudessa.

Todettiin osallistujat.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

Puheenjohtaja totesi, että kutsun mukana lähetetyssä asialistassa oli merkitty ministeri Lindénin puheenvuoro kohdaksi 3, mutta aikataulullisista syistä se siirrettiin iltapäivän hyvinvointialueiden johtajien verkostoon.

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan asettamispäätös ja tehtävät 2022-2025

3.1 Aettamispäätös

Neuvottelukunnan pääsihteeri Antti Kuopila esitteli neuvottelukunnan asettamispäätöksen, tehtävät, lakiperustan ja asetuksen.

Valtioneuvosto on 22.9.2022 asettanut neuvottelukunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) ja sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta annetun asetuksen (484/2022) nojalla. Neuvottelukunnan toimikausi on 22.9.2022 – 31.5.2025. Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta. Ensimmäisen neuvottelukunnan toimikausi voi olla lyhyempi.

Neuvottelukunnan tavoitteena on tukea sosiaali- ja terveysministeriötä hyvinvointialueiden vuorovaikutteisessa ohjauksessa ja toimia hyvinvointialueiden yhteisenä kanavana tehdä ehdotuksia sosiaali- ja terveysministeriölle.

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja heidän tulee olla sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehiä. Neuvottelukunnan jäseniksi nimetään enintään kuusi sosiaali- ja terveysministeriön edustajaa, yksi sisäministeriön edustaja, yksi valtiovarainministeriön edustaja sekä yksi edustaja kultakin hyvinvointialueelta ja Helsingin kaupungilta sekä HUS-yhtymästä. Jokaisella jäsenellä puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuun ottamatta on henkilökohtainen varajäsen. Jos neuvottelukunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsen tai varajäsen vaihtuu kesken toimikauden, sosiaali- ja terveysministeriö nimeää vaihtuvan henkilön edustaman tahon esityksestä hänen tilalleen uuden, samaa tahoja edustavan jäsenen tai varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 23 §:n nojalla

- ennakoida, seurata ja arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää ja kustannuksia sekä väestön hyvinvoinnin ja terveyden väestöryhmittäistä kehitystä;
- tehdä ehdotuksia valtakunnallisiksi sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiksi sekä käsitellä 22 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ministeriöiden aloitteita ja hyvinvointialueiden esitykset niiden muuttamiseksi;
- edistää sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden toteutumista;

- käsitellä hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistarpeita;
- käsitellä muita periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa koskevia valtion toimenpiteitä;
- käsitellä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden sisäistä työnjakoa ja yhteistyötä sekä edistää yhteistyöalueiden välistä yhteistyötä.

3.2 Neuvottelukunnan tehtävien taustoitus ja suhde muihin neuvottelukuntiin

Neuvottelukunnan pääsihteeri Antti Kuopila taustoitti neuvottelukunnan tehtäviä ja suhdetta VM:n ja SM:n neuvottelukuntiin. Tavoitteena on luoda yhteinen ymmärrys neuvottelukunnan tehtävistä ja roolista uudessa sote-järjestelmässä.

Puheenjohtaja avasi keskustelun kohdista 3.1. ja 3.2.

Keskustelussa nousi esiin mm. neuvottelukunnan rinnalla toimivan hyvinvointialueiden johtajien verkoston ja neuvottelukunnan suhde ja yhteistyö mm. asioiden etenemisessä. Neuvottelukunta on virallinen, päättävä elin ja verkosto taas enemmän keskusteleva ja epävirallinen foorumi. Verkoston ja neuvottelukunnan välisten asioiden yhteensovittamiseen ja tasapainon löytämiseen kiinnitetään huomiota jatkotyöskentelyssä.

Lisäksi pohdittiin neuvottelukunnan roolia ja toiminnan rajauksia. Käsitteleekö neuvottelukunta enemmän palvelujärjestelmää ja järjestämistä, vai myös menetelmiä? Neuvottelukuntien roolien täsmentäminen on tärkeää. Erityisesti pitää sopia, kummassa neuvottelukunnassa (sote-neuvottelukunta vai hyvinvointialuetalouden ja -hallinnon neuvottelukunta) puhutaan rahoituksesta. Toiveena oli, ettei sote-neuvottelukunnasta muodostu talouden edunvalvonnan pöytä, mutta esimerkiksi talouden periaatteita on hyvä tarkastella myös tässä ryhmässä. Näihin kysymyksiin palataan toiminnan edetessä.

Valtion toimijoiden yhdessä tekeminen tunnistettiin hyvin kriittiseksi asiaksi. Tärkeintä on, että alueilla ja ministeriöillä on yhtenevä kansallinen ja alueellinen tilannekuva. Jos yhteistä tilannekuvaa ei ole, uudistustyötä on vaikea tehdä. Alueiden toiveena oli myös saada tukea uudistuksen toimeenpanoon ja toteutukseen.

Osaavan henkilöstön riittävyys ja jaksaminen ovat sote-uudistuksen ydinasioita. Keskustelua tarvitaan mitoituksista, työnjaosta, työperäisestä maahanmuutosta, mutta myös raskaiden palveluiden verkostosta. Tosiasia on, että osaavat työntekijät eivät tulevaisuudessa riitä kaikkeen tekemiseen. Haasteeseen vastaaminen vaatii sekä teknologian hyödyntämistä että priorisointia.

Kokouksen puheenjohtaja vaihtui klo 9.43, kun puheenjohtajana toiminut kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi luovutti puheenjohtajuuden varapuheenjohtaja, osastopäällikkö Kari Hakarille.

4. **Jaostojen nimeäminen ja asiantuntijoiden kutsuminen**

Neuvottelukunta voi asettaa asioiden valmistelua varten jaostoja. Jaostojen jäseninä voi olla myös neuvottelukunnan varajäseniä ja neuvottelukunnan ulkopuolisia asiantuntijoita.

Neuvottelukunta voi kutsua pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen mukaan kuulla myös muita asiantuntijoita.

4.1 Valmiuden ja varautumisen jaosto

Asian esitteli valmiusjohtaja Pekka Tulokas, STM:stä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 37 §:n mukaisesti hyvinvointialueiden yhteistyösopimus valmistellaan 36 §:n 3 momentin 10 kohdassa tarkoitettujen valmiuden ja varautumisen tehtävien osalta yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 51 §:n mukaisesti yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tehtävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueellaan ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta (Laki poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnasta 1554/2011) antaa ja käsittelee toimenpide-ehdotuksia valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen kehittämistä.

Valmiuden ja varautumisen jaoston tavoitteena olisi käsitellä ja valmistella yhdenmukaiset kansalliset periaatteet, joilla osaltaan varmistetaan ja turvataan hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden toiminta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, jotta sosiaali- ja terveydenhuolto kykenisi tarvittaessa toimimaan kansallisena kokonaisuutena, ja että hyvinvointialueet saisivat häiriötilanteissa tarvitsemansa tuen yhteistyöalueeltaan tai kansallisesti. Jaosto tukisi ja kehittäisi hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista sekä varautumista sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella.

Jaoston tehtävänä olisi:

- valmistella kansallisia tavoitteita hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden sosiaali- ja terveydenhuollon valmiudelle ja varautumiselle ja osaltaan seurata niiden toteutumista
- huolehtia siitä, että alueilla tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua yhdenmukaisesti ja yhdessä sovitun aikataulun mukaisesti
- tukea ja ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 51§:n mukaisten valmiuskeskusten toimintaa
- huolehtia edellytyksistä tiedon kokoamiselle ja analysoinnille liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon koskeviin häiriötilanteisiin ja niiden uhkiin
- tukea ja ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden tilannekuvan muodostamista ja ylläpitämistä
- tukea hyvinvointialueiden yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa
- valmistella ja tukea häiriötilanteiden ja poikkeusolojen edellyttämien alueellisten valmiuksien kehittämistä ja ylläpitämistä
- käsitellä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden työnjakoa ja yhteistyötä valmiudessa ja varautumisessa sekä edistää yhteistyöalueiden välistä yhteistyötä
- tukea häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallintaa hyvinvointialueilla ja yhteistyöalueilla
- sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan jaostolle antamat muut mahdolliset tehtävät

Jaoston puheenjohtajana toimisi valmiusjohtaja Pekka Tulokas STM:stä ja varapuheenjohtajana nimettävä STM:n virkahenkilö. Kutakin yhteistyöaluetta pyydetäisiin nimeämään kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä. Kaikki yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä tulisi olla edustettuina. Toisen edustajan tulisi edustaa jotakin toista yhteistyöalueen hyvinvointialuetta, jonka virkatehtäviin tulee kuulua valmiuteen ja varautumiseen liittyvät tehtävät. Jäsenillä tulisi olla erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon osaamista sekä ymmär-

rystä näiden näkökulmien yhteensovittamisesta. Neuvottelukunta pyytäisi pelastustoimen neuvottelukuntaa nimeämään jaostoon yhden jäsenen. Jaoston tukena toimisi asiantuntijasihteeristö.

Esiittelyn jälkeen asiasta käytiin keskustelu. Keskustelua herätti mm. hyvinvointialueiden jäsenten lukumäärä, toimintamallit, jaoston suhde poikkeusolojen neuvottelukuntaan, maailman tilanne (Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen seuraukset) sekä yhteistyö SM:n neuvottelukunnan kanssa.

Keskustelun jälkeen sovittiin tarkennettavan jäsenten lukumäärää, erityisesti eteläisen YT-alueen osalta. Lisäksi huolehditaan jaoston työnjaosta mm. poikkeusolojen neuvottelukunnan ja SM:n neuvottelukunnan kanssa. Esittelijä käy vielä myös tarkentavat keskustelut SM:n kanssa heidän nimeämistä edustajista.

Asiakohdan lopuksi hyväksyttiin valmiuden – ja varautumisen jaoston perustaminen ja valtuutettiin STM lähettämään asiaa koskevat nimeämispyynnöt alueille.

4.2 Keskustelu neuvottelukunnan jaostoista

Puheenjohtaja Kari Hakari esitteli asian.

Neuvottelukunta nimeää sopivaksi katsomansa määrän jaostoja oman toiminnan tueksi. Ajatuksena on ollut esimerkiksi perustaa digitalisaation ja tiedonhallinnan jaosto, joka olisi yhteinen kaikkien neuvottelukuntien kanssa.

Neuvottelukunta kävi lähetekeskustelun asiasta ja evästi jatkovalmistelua huomioimaan kansallisten tavoitteiden laadinnan, henkilöstökysymykset, palveluiden kehittämisen ja digitalisaation kysymykset jaostorakenteen valmsitelussa.

Sovittiin, että seuraavaan neuvottelukunnan kokoukseen tuodaan pohjaehdotus mahdollisista jaostoista, jonka jälkeen neuvottelukunta päättää jatkotoimista.

4.3 Pysyvien asiantuntijoiden kutsuminen

Puheenjohtaja Kari Hakari esitteli asian.

Asetuksessa mainitaan, että neuvottelukunta voi kutsua pysyviä tai tilapäisiä asiantuntijoita sekä tarpeen mukaan kuulla myös muita asiantuntijoita.

Puheenjohtaja veti yhteen neuvottelukunnan keskustelua pysyvien asiantuntijoiden kutumisesta. THL ja KT kutsutaan pysyviksi asiantuntijoiksi. Asiakohtaisesti kutsutaan asiantuntijoita tarpeen mukaan.

5. Työsuunnitelma ja kokousten tiedottamisesta sopiminen

5.1. Alustava ehdotus työsuunnitelmaksi 22.9.2022 – 30.5.2025

Neuvottelukunnan pääsihteerin Antti Kuopila esitteli työsuunnitelman ja viestintäpäällikkö Annette Rinne (STM) tiedottamisen osuuden.

Seuraava neuvottelukunnan kokous pidetään 26.10.2022. Kokouksen alkuun varataan aikaa valmiuden ja varautumisen asioille. Seuraavassa kokouksessa sovitaan myös vuoden 2023 kokousrytmistä. Seuraavan kokouksen teemoiksi sovittiin mm. Soten kansalliset tavoitteet, YTA-sopimusasetus, Valtioneuvoston yhteisen ohjauksen rakentuminen sekä jatkokeskustelu jaostorakenteesta ja verkostoista.

Tiedottamisesta sovittiin, että puheenjohtajan lisäksi kokouksesta tehtävän tiedotteen kuittaa alueiden puolesta hyvinvointialuejohtaja Ilkka Luoma (Pohjois-Pohjanmaa)

6. Työtavoista sopiminen ja käytännön asiat

Puheenjohtaja Kari Hakari esitteli asian.

Keskustelun jälkeen sovittiin, että jatkossa kokouksen materiaalit lähetetään viimeistään kolmea työpäivää, mutta mieluummin viikkoa ennen kokousta, kutsut kokouksiin laitetaan myös varajäsenille ja neuvottelukunnalle perustetaan Tiimeri-työtila.

Lisäksi sovittiin, että hyvinvointialueiden johtajien verkostosta voidaan vielä erikseen nostaa teemoja myös neuvottelukunnan asialistalle.

7. Muut asiat

Esille ei noussut muita asioita.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 26.10.2022 klo. 9-15

9. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 11.00 ja kiitti osallistujia aktiivisesta keskustelusta.